

ذکر اللہ

معارف و مسائل

مرشد الموحدين نورالدين قطاب
حضرت حماد اللہ ہاليجوي نور اللہ مرقدہ

سمیٹیندر

مولوي سليم الله سومرو

ذکر اللہ

معارف و مسائل

افادات از

مرشد الموحدين قطب الاقطاب
حضرت حماد اللہ ہاليجوي نور اللہ مرقدہ

مہینہ بندہ

مولوي سليم الله سومرو

مکتبہ حمادیہ

درگاہ ہاليجوي شريف

فهرست

5	خدا تعاليٰ جو ذکر
7	ذڪر ۽ ان جا طريقا
8	بيعت ۽ ذڪر جو طريقو
12	بيعت جا الفاظ
14	عورت کي وظيفي طور ذڪر ڏنائون
14	طالب العلم لاءِ ذڪر ۽ تعجد
15	ذڪر متعلق هڪ اشڪال ۽ ان جو جواب
18	ذڪر لاءِ خاص وقت جي ضرورت نه آهي
19	ذڪر لاءِ ڪيترو وقت ڪڍجي
22	جيترو به موقعو ملي خدا جي يادگيري ۾ گھارجي
23	ذڪر ڪيتري بلند آواز سان ڪجي
23	نماز ۽ ذڪر ۾ شيطاني خيال اچن ته ڇا ڪجي
26	ذڪر جا معارف ۽ مسائل
26	نماز کان اول ذڪر يا پوءِ؟ هڪ اختلاف ۽ ان جو جواب
26	ذڪر ۾ دل جو چرڻ
27	ذڪر ۾ موج ۽ مستي جو حڪم
27	ذڪر کان بعد واري دعا جي قبوليت
28	ذڪر ۽ عبادت ۾ اڳرائي ڪرڻ گھرجي
29	ذڪر اذڪار ۽ مقصد جو حصول
30	ذڪر سان حالت جو بدلجڻ
30	ذڪر جي نصيحت
34	ذڪر ۽ شيطاني وسوسا
35	صوفياءَ ڪرام جو به ذڪر به ساڳيو ئي آهي
36	ذڪر ۾ همت کان ڪم وٺجي

36
37
38
39
39
41
42
42
44
44
45
46
47
47

دل ۾ صرف الله جي ياد هجي
سالڪ ۽ ذڪر
ذڪر سان دل روشن ٿي پوندي آهي
دل ۾ الله جو تعلق ٻوڪجي
ذڪر ڪرڻ ۾ مختلف حالتون
ذڪر اذڪار نه ٿو پجي ڇا ڪجي؟
دل جي صفائي لاءِ ذڪر جي ضرورت
سالڪ کي سلوڪ ۾ استقامت ڪرڻ گهرجي
ذڪر جي توفيق الله طرفان آهي
مڪ وٺو جو ذڪر ۾ مشغول ٿي وڃي
الله الله الله
قلب هميشه ذڪر ۾ مشغول هجي
ذڪر ۾ فڪر سان روح کي رزق ملي ٿو
ڪلمه لا اله الا الله جي تور

خدا تعاليٰ جو ذڪر

پيارا ! توکي ڄاڻڻ گهرجي ته سڀني عبادتن جو خاص مطلب ۽ خلاصو ۽ مدعا آهي. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ، نماز، مسلمانن جو سڀ آهي ۽ ان مان به مقصد آهي. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ جيڪي طرح فرمايل آهي ته:

”إِنَّ الصَّلَاةَ تَهَيَّيْ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ“

(يعني. تحقيق، نماز وٽ ۽ ٻيئي ڪم کان روڪي ٿي ۽ خدا جي يادگيري وٽي شيءِ آهي).

قرآن پڙهڻ، سڀ کان پلي عبادت آهي، سو ان ڪري جو اهو خدا تعاليٰ جو ڪلام آهي ۽ سندس يادگيري ٿيڻي ٿو ۽ جيڪي ان به آهي. تنهن مان خدا تعاليٰ جي يادگيري ٿاڙي رهي ٿي. هي مان مدعا آهي. نفس جون خواهشون پڇڻ، انهيءَ لاءِ ته ڄڻهن دل شغوتن جي تعذيب کان چڻندي، ٿڌن صاف ٿيندي ۽ ذڪر جي اثر قبول ڪري ڄاڻ ٿيندي. ڇاڪاڻ جو جيڪڏهن دل نفسي شغوتن سان ڀريل هوندي ته انهيءَ کي خدا جي يادگيري ڪرڻ مشڪل آهي. ٺڪري اها منجهس ڪو اثر ڪندي ۽ حج، يعني خدا جي گهر جي زيارت مان مطلب آهي ته گهر جي مالڪ جي يادگيري پوي ۽ سندس لفظ جو شوق رهي. ٿڌن مان سمجهيو ته سڀني عبادتن جو منڍ ۽ مغز، ذڪر يا خدا تعاليٰ جي يادگيري آهي. بلڪه اصل مسلمانن ”لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ“ جو ڪلمو آهي ۽ اهو مکيه ذڪر آهي ۽ ٻيون عبادتون انهي ذڪر جي تائيد لاءِ آهن. خدا تعاليٰ کي ياد ڪرڻ، تنهن ذڪر جو ڦل هي آهي ته خدا تعاليٰ توکي ياد ٿو ڪري ۽ انهيءَ کان مٿي ٻيو ڪو ڦل هوندو! انهيءَ ڪري خدا تعاليٰ فرمايو ته ”فَدَكِّرُوا لَكُمْ ذِكْرَكُمْ“ (يعني مون کي ياد ڪريو ته آءٌ اوهان کي ياد ڪيان).

اها يادگيري، سداسي هئڻ گهرجي ۽ جي سداسي نه هجي ته ڪثرت سان نه ضرور هجي ۽ اسان جو ڀلو ته انهيءَ سان پتل آهي. انهيءَ ڪري